

Jaarverslag 2018 Stichting Teelt Overleg Groenten

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van de Stichting TOG.

Namens het TOG bestuur wens ik eenieder een goed seizoen toe.
M. van Rijsingen

juli 2019

Jaarverslag 2018 Stichting Teelt Overleg Groenten

Voorwoord

Vanuit de VIGEF, Telersverenigingen Industriegroenten en de werkgroep Industriegroenten LTO is in 2014 de Stichting TOG opgericht. Vanwege de ontwikkelingen rondom de afschaffing van de productschappen heeft het bedrijfsleven destijds zelf het initiatief genomen om in gezamenlijkheid te zorgen voor de borging van een aantal activiteiten. Deze activiteiten zijn zowel voor de telers als de verwerkers van groot belang.

Telers en verwerkers hebben dezelfde belangen als het gaat om de kwantiteit en kwaliteit van het te verwerken eindproduct en derhalve is een goede samenwerking efficiënt en noodzakelijk. Dit geldt zowel op het gebied van teeltaangelegenheden en kwaliteitskeurmerken.

Deze samenwerking zorgt voor verbetering van de continuïteit, kwaliteit en kennisontwikkeling nu en naar de toekomst.

In 2012 heeft de VIGEF als vertegenwoordiger van de verwerkende industrie een ambitieuze "Routekaart 2012 - 2030" opgesteld en in 2017 heeft LTO haar ambities kenbaar gemaakt in haar plan "Ambitie plantgezondheid 2030".

TOG is als jonge stichting aan beide werelden gekoppeld en dat maakt haar positie zo uniek. De belangen liggen voor zowel de verwerkers als de telers ten aanzien van productie, kwaliteit, kwantiteit en continuïteit in het verlengde van elkaars bedrijfsvoering. Soms zijn ze zelfs totaal verweven en is er sprake van een sterke ketenverbondenheid.

Concreet is er dus een sterke afhankelijkheid van elkaar, waardoor samenwerking en kennisdeling van groot belang is. Ook als het gaat om de financiële verdiensten, kosten en opbrengsten zijn partijen sterk aan elkaar verbonden.

De sector van industriegroenten is geen grote sector in Nederland. Samenwerking met andere Europese landen is dan ook van groot belang. Niet alleen op het gebied van voedselveiligheid, maar ook op het gebied van veredeling, gewasbescherming, teelt en andere wetgevende kaders.

G. Hermans
Coördinator TOG

Leden van de stichting

De stichting zet zich in voor alle telers van groenten voor de verwerkende industrie en versmarkt in Nederland.

In 2018 telt de stichting 19 leden.

De totale oppervlakte industriegroenten in Nederland van aangesloten leden:

2016: 10.370 Ha.

2017: 10.500 Ha.

2018: 10.035 Ha.

Missie

Wij telen en verwerken via aantoonbare duurzame teeltmethoden verse groenten met als doel de consument te voorzien van gezonde en lekkere voeding.

Visie

Telers en verwerkers werken samen om de kwaliteit, leveringszekerheid van groenten te waarborgen op een zo duurzaam mogelijke wijze.

Doel van de stichting TOG

TOG zet zich in voor alle praktijkgerichte teeltaangelegenheden die zich voordoen in de teelt van groenten voor de verwerkende industrie en versmarkt in Nederland en geeft ondersteuning op het gebied van verduurzaming van de teelt.

De hoofdthema's waar TOG aan werkt houden verband met werkzaamheden waar industriële verwerkers en industrie groentetelers gezamenlijk knelpunten proberen op te lossen. Zij wil kwaliteit, kwantiteit, continuïteit en leveringszekerheid van productie en aanvoer borgen op een zo duurzaam mogelijke wijze. TOG houdt daarbij rekening met aspecten die verband houden met de teelt, oogst, verwerking en vermarkting van de producten. Leden van TOG telen niet alleen in Nederland, maar ook in de aangrenzende landen. In al die landen, en ook op Europees niveau, verandert de maatschappelijke houding ten aanzien van teelt en verwerking van producten.

De visie van TOG loopt parallel aan de visies van de VIGEF en LTO Nederland wat betreft verduurzaming, Integrated Pest Management en emissiebeperkingen.

De visie van VIGEF volgens de routekaart geeft aan: "teelten zonder gewasbescherming"; dit is nog een stap verder dan emissievrij en residu vrij !

Doelen 2030:

- Emissievrije teelt
- Residu vrije teelt
- Integrated Pest Management
- Robuustere teelten door gezondere bodem
- Grotere rol van industriegewassen in het bouwplan akkerbouwers
- Intensieve Europese samenwerking met telers en verwerkers op gebied van:
 - o Voedselveiligheid
 - o Gewasbescherming
 - o Ontwikkelen kennis
 - o Veredeling

Strategie

Om de doelstellingen te realiseren werkt de TOG aan een aantal belangrijke inhoudelijke thema's. Dit doen zij waar mogelijk in overleg met partners, danwel in projecten.

1. Gewasbescherming

De druk op de toelating en het wegvallen van gewasbeschermingsmiddelen geven steeds meer problemen in de teelten, doordat middelen geen nieuwe toelating meer krijgen en er nog geen alternatieven voor handen zijn. Het zoeken naar alternatieven verloopt niet snel en het vraagt steeds meer kennis om toch tot een goede productie te komen. TOG investeert daarom in:

Coördinator Effectief Middelen Pakket (CEMP)

Om de transitiedoelstellingen naar 0 % emissie en residu vrije producten te behalen en om op een goede manier Integrated Pest Management toe te passen blijft een effectief middelen pakket noodzakelijk. Goede contacten met CGTB, NVWA en binnen EU zijn noodzakelijk om een goed middelenpakket te behouden. Daarnaast werkt TOG steeds meer internationaal samen met Frankrijk en België om ook op EU niveau gesprekspartner te zijn in discussies, kennis te delen en gemeenschappelijk op te treden.

2. Verduurzamen van de teelten

a. Kennis ontwikkeling van residu vrije teelten

b. 0% emissie naar bodem, water en lucht

c. Integrated Pest Management (IPM)

Beheersing van insecten, onkruiden en ziekten door een combinatie van maatregelen:

- Maatregelen moeten kosteneffectief, milieuvriendelijk en sociaal acceptabel zijn.

- IPM omvat het verantwoorde gebruik van pesticiden en plant biotechnologische oplossingen.

d. Ontwikkelen en implementeren nieuwe teelttechnieken en Smart Farming en robotiseringstechnieken.

e. Onderzoek agenda:

Jaarlijks wordt een onderzoekagenda opgesteld, waarbij alle TOG leden knelpunten en vraagstellingen inbrengen. Het bestuur stelt prioriteiten vast t.a.v. het uit te zetten onderzoek. Hierbij zullen zowel de actuele knelpunten, als onderzoek dat past in de lange termijn visie van TOG, worden opgepakt.

f. Kennisnetwerk en relaties met de gewasbeschermingsmiddelen industrie

3. Teeltkennis

a) Veredeling; Jaarlijkse contacten met veredelingsbedrijven

b) Jaarlijks updaten/ontwikkelen van teelthandleidingen met adviseurs

c) Verbeteren bodem: Organische stof; zware metalen; groenbemesters en bodemleven

d) Efficiënt water geven

e) Industriegroenten belangrijke factor in bouwplan

f) Organiseren kennisbijeenkomsten

4. Voedselveiligheid

a) Jaarlijkse update VVAK Industriegroenten

b) Overleg binnen Certificeringsoverleg

c) Overleg met partijen in binnen- en buitenland

d) Specifiek overleg Vegebe voor afstemming en gezamenlijke acties met Vegaplan

e) Overleg met de CI's teneinde de kwaliteitsborging van VVAK op niveau te houden

f) Compost kwaliteit

g) Digitalisering VVAK

5. Internationale samenwerking

Internationale samenwerking wordt steeds belangrijker. TOG heeft de prioriteit komende jaren gezet op een betere samenwerking binnen Europa. Daarbij zijn een aantal thema's benoemd:

1. Voedselveiligheid.

- a. Bevorderen gebruik VVAK/Vegaplan binnen Europa
- b. Gezamenlijke promo ontwikkelen met Vegaplan
- c. Ontwikkelingen volgen rondom Global GAP en andere keurmerken
- d. Actualiteiten voedselveiligheid volgen: bemesting, compostkwaliteit, verminderen administratieve last

2. Gewasbescherming

- a) In overleg met Europese partners onder de vlag van Profel kennis en knelpunten vanuit de sector inbrengen in de Minor User Group Fruit & Vegetables en de gezamenlijk gedefinieerde knelpunten proberen op de agenda te krijgen
- b) Kennis van CEMP 's uit Nederland inzetten in dit proces
- c) Teelt
- d) In overleg met partners in Europa kennisontwikkeling op teeltkundig gebied afstemmen en uitwisselen
- e) Mogelijkheden van gezamenlijk / gedeeld onderzoek onderzoeken

6. Tenderometer ijkingen

TOG coördineert en organiseert de gezamenlijke ijkingen van tenderometers bij haar aangesloten leden in Nederland. In 2017 is de uitvoering van de ijkingen contractueel weggezet bij CKcert België.

7. Communicatie

TOG heeft een bijzondere organisatiestructuur. Elke verwerker / telersvereniging heeft zijn/haar eigen contracttelers. Deze worden veelal door de eigen organisatie van informatie voorzien.

Centrale informatieverspreiding via TOG zal komende jaren opgebouwd worden. Dit gebeurt via:

- a) Website: teeltinformatie; onderzoekinformatie; voedselveiligheidsaspecten
- b) Kennisbijeenkomsten: onderzoek resultaten
- c) Nieuwsbrieven: actualiteiten, projectinformatie

Bestuur van de stichting

Het dagelijks bestuur bestaat uit:
 Marcel van Rijsingen (v. Rijsingen)
 Marko Wolthuis (HAK)
 Maurits Bax (LTO)

Het totale bestuur 2017:

Marcel van Rijsingen	vanrijsingengreen
Marco Bom	Ardo BV
Maurits Bax	LTO / ZLTO / Greenyard Prepared Belgium nv
Lou Heijnen	Oerlemans Foods Waalwijk B.V.
Jos Veendrick	Veco BV
Jean-Paul Tacken	Taco Agro BV
Marko Wolthuis	Hak B.V.
Joris van Lierop	Groenteverwerking Laarakker
Cees Geven	Coöperatieve Telersvereniging de Schakel
Hans van der Mheen	VNK
Rik Ceyskens	Greenyard Prepared Belgium nv
Bryan Boelders	Baltussen
vacature	LTO / Laarakker
Anton Bartelen	TLO / ZLTO / Ardo
Piet van der Burgt	Telersvereniging "De Schakel"
Rogé Meuwissen	LTO / LLTB
Gertjan van Tilburg	LTO / LTO Noord
Geert Hermans	ZLTO / Coördinator TOG

Doelstellingen voor 2018:

Doorontwikkelen van de stichting op EU niveau.
 Uitbreiden van de stichting met verwerkers.
 Uitwerken en onderhouden thema`s.
 Ontwikkelen en opzetten projecten

Werkplan 2018

Bestuur activiteiten 2018		
1	Bestuur en leden	Uitbreiden van het aantal leden. Portefeuilleverdeling opnieuw vaststellen. Vacatures bestuur opvullen. Statuten aanpassen. Visie opstellen en formaliseren.
	Thema`s 2018	
2	Kennis ontwikkeling: Teeltzaken gewassen:	Teelthandleidingen actualiseren: Peen; Spinazie; Bonen; Erwten; Schorseneer.

	Peen Spinazie Bonen Erwten Schorseneer	Onderzoek 2018: <ul style="list-style-type: none"> - Onkruidbestrijding erwten zonder bentazon - Onkruidbestrijding in boon - Onkruidbestrijding wortelen zonder linuron - Onkruidbestrijding in schorseneren <p>Kennismeeting proeftuin in juli Kennismeeting in december</p>
3	Project beregeningssignaal industriegroenten	In 2018 zal het beregeningssignaal voor industriegroenten onder begeleiding bij een 50 bedrijven worden geïmplementeerd.
4	PPS "Samenwerking Beter Bodembeheer"	TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS, werkpakket 3: "Bodempathogenen". Als TOG proberen we de industriegroenten gewassen een grotere rol in het bouwplan te geven, door meer kennis te verkrijgen over de rol van het grootengewas op de bodem in relatie tot het bouwplan.
5	PPS GROEN	TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS: werkpakket 1. Het ontwikkelen van een GROEN teeltsysteem voor de open teelten gericht op een verminderde afhankelijkheid van chemische middelen; <ul style="list-style-type: none"> - Het integreren van bestaande bouwstenen in het GROEN systeem; - Ontwikkelen van nieuwe IPM bouwstenen passend in een GROEN systeem voor acute problemen; Integrated pestmanagement; residuvrij telen; - Testen en evalueren van de prestaties van een GROEN teeltsysteem. <p>In 2018 gaan een aantal bedrijven dienen als testlocatie voor een onkruidweed robot.</p>
6	Gewasbescherming	Knelpunten worden samen met de CEMP opgepakt om tot oplossingen te komen. Er vinden 2 gesprekken plaats met gewasbeschermingsfirma's.
7	Zaaizaad	Knelpunten en ontwikkelingen staan standaard op de agenda van de TOG. In 2018 zijn gesprekken geweest met veredelaars. Op deze wijze houdt TOG inzicht in de activiteiten die wel en vooral niet of niet meer lopen bij veredelaar. Op EU niveau staat het onderwerp veredeling ook op de agenda.
8	VVAK – certificering overleg	Starten met SAI-goud erkenning. Er is A-Net overleg geweest (Europese afstemming met diverse landen). Vanuit BENE overleg (overleg VVAK-Vegaplan) opstart gezamenlijke promotie VEGEBE en VVAK.
9	Global Gap	Volgen ontwikkelingen via LTO en mogelijk ondersteunen wetenschappelijk onderzoek.
10	Keur Compost	Naar de toekomst toe blijft TOG streven naar kwaliteitsverbetering van compost.
11	Communicatie	In 2018 moet de website operationeel worden.
12	Tendero meter	In 2018 zijn de ijkingen wederom goed verlopen. Een evaluatiebijeenkomst zal in december plaats vinden.
13	Versterken Europese samenwerking	In 2018 zijn de relaties met EU partners verder aangehaald. Knelpunten zijn verder uitgewerkt.

Resultaten naar aanleiding van het werkplan 2018

Bestuur activiteiten 2018		
1	Bestuur en leden	<p>In 2018 is 5 keer vergaderd door het bestuur. Er zijn 2 kennisdagen georganiseerd, in juli en december.</p> <p>De vacature invulling vanuit Ardo is ingevuld door Marco Bom. Joris van Lierop heeft Maarten Robben (laarakker) opgevolgd. De Firma Verduijn uit België is ook in 2018 aspirantlid gebleven. De taak- en portefeuille verdeling binnen TOG zijn opnieuw vastgesteld. Alle taken zijn nu binnen TOG verankerd, alsmede een goede bestuurlijke borging vanuit Vigef en LTO.</p> <p>Er is gestart met een vernieuwing van de statuten, om met name de borging van de bestuurlijke betrokkenheid vanuit de VIGEF vast te leggen. Dit heeft in 2018 niet geleid tot aanpassing van de statuten. De aanpassing van de inkoopvoorwaarden hebben een hogere prioriteit gekregen om die opnieuw te herzien.</p> <p>Op bestuurlijk niveau is de informatie voorziening naar VIGEF en LTO`s verder vorm gegeven, zodat de financiers goed op de hoogte blijven van de ontwikkelingen. Alle Vigef leden die enige betrokkenheid hebben met TOG, als ook de nieuw vormgegeven LTO vakgroep vollegrondsgroenten worden geïnformeerd. Er zijn diverse overleggen geweest met diverse netwerkpartners: Vigef, LTO vakgroepen, BO akkerbouw, WUR, Certificeringsoverleg, Groentenenfruihuis, Profel, VEGEBE, Plantum, EU minor user groups, CKCert etc.</p> <p><u>Lange termijn visie</u> De lange termijn visie tot 2030 van TOG is vastgelegd in een officieel document.</p>
Thema`s 2018		
2	Kennis ontwikkeling: Teeltzaken gewassen: Peen Kool Spinazie Bonen Erwtten Schorseneer	<p><u>Teelthandleidingen</u> In februari 2018 zijn de herziene teelthandleidingen beschikbaar gesteld aan de bestuursleden en adviseurs, met de opdracht deze te verspreiden onder ieders telers. Tevens zijn de handleidingen via de website beschikbaar gesteld.</p> <p><u>Kennismeeting proeftuin bezoek:</u> In juli is er een kennismeeting op Vredepeel georganiseerd voor iedereen om kennis te nemen van de lopende veldproeven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onkruidbestrijding erwten zonder bentazon • Onkruidbestrijding in boon • Onkruidbestrijding wortelen zonder linuron • Onkruidbestrijding in schorseneren <p>Tevens is een gewasbeschermingsapplicatie geëvalueerd. Een uitgebreide test is niet meer opgezet. Een van de adviseurs is de app in 2018 gaan gebruiken.</p>

Kennis dag december

In december is er een kennis dag georganiseerd voor bestuursleden en adviseurs.

Onderwerpen:

- TOG Proefresultaten:
 - Onkruidbestrijdingsstrategieën peen
 - Onkruidbestrijdingsstrategieën schorseneren
 - Onkruidbestrijdingsstrategieën in erwten
 - Onkruidbestrijdingsstrategieën in boon
- Proeftuin precisielandbouw Zuid Nederland.
"Met sensoren en data de klimaatproblemen te lijf" ; "hoe zorgen we er voor dat de bodem extremen aan kan!".
- Ontwikkelingen en actualiteiten CEMP 2018 – 2019
- Inventariseren en discussiëren onderzoek ideeën 2018.
- Proeftuin Agroecologie en Technologie.
Stimuleren van biodiversiteit met als doel het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tot een minimum te beperken en de uitspoeling van nutriënten substantieel te verminderen. De continuïteit van de voedselproductie en de economie zijn hierbij leidend.
- PPS Groen: Vergroening gewasbescherming open teelten. Robotisering onkruidbestrijding.
- Oogstvoorspelling van open akkerbouwgewassen vóóraf (Pre Season)

3 Project berekeningssignaal industriegroenten

In 2015 is gestart met het project en zijn de groei modellen ontworpen. In 2016 en 2017 zijn voor 5 gewassen veldwaarnemingen (gewasbeoordeling; bodemvochtanalyses) gedaan. Op basis hiervan is in 2017 het model verder

		gevalideerd, aangepast en gebruiksklaar gemaakt. In 2018 is het beregeningssignaal geïmplementeerd bij een aantal telers. Door de zeer droge weersomstandigheden was het verre van ideaal. Immers er was geen andere keuze dan beregenen wanneer mogelijk. Het project is afgerond en telers kunnen er gebruik van maken. In 2019 zijn een 6-tal telers onder begeleiding van ZLTO opnieuw gestart.
4	PPS "Samenwerking Beter Bodembeheer"	<p>TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS, werkpakket 3: "Bodempathogenen".</p> <p>Als TOG proberen we de industriegroenten gewassen een grotere rol in het bouwplan te geven, door meer kennis te verkrijgen over de rol van het groetengewas op de bodem in relatie tot het bouwplan.</p> <p>Kennis en informatie wordt verspreid via te bezoeken kennisdagen en de website van TOG.</p>
5	PPS GROEN	<p>TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS: werkpakket 1.</p> <p>Het ontwikkelen van een GROEN teeltsysteem voor de open teelten gericht op een verminderde afhankelijkheid van chemische middelen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het integreren van bestaande bouwstenen in het GROEN systeem; - Ontwikkelen van nieuwe IPM bouwstenen passend in een GROEN systeem voor acute problemen; Integrated pestmanagement; residuvrij telen; - Testen en evalueren van de prestaties van een GROEN teeltsysteem. <p>TOG stimuleert de ontwikkeling van robotisering onkruidbeheer in de industrie groenten. TOG verwacht in de toekomst meer en meer problemen om onkruiden op een adequate manier te kunnen bestrijden. Meer oplossingen zijn nodig.</p> <p>Werkpakketten</p> <pre> graph TD WP6[WP 6 systeemevaluatie] --- WP1[WP 1 Ontwikkeling GROEN voor akkerbouw, vollegrondsgroenten, gras/maïs] WP1 --- WP5[WP 5 Toets GROEN systeem] WP1 --- WP234[WP 2, 3, 4 IPM tools voor acute gesignaleerde leemten in toolbox] WP234 --- WP1 WP234 --- Toolbox[Bestaande IPM toolbox] Toolbox --- WP1 subgraph ExistingSystems [Bestaande teeltsystemen] A[Akkerbouw rotatie] B[Vollegrondsgroente rotatie] C[Gras/maïs rotatie] end ExistingSystems --- WP1 </pre>
6	Gewasbescherming	Ook jaar heeft dit thema weer veel acties gevraagd. TOG heeft via de leden / adviseurs continu knelpunten verzameld: knelpunten inventarisatielijst. Deze lijst wordt actueel gehouden en is ook het werkdocument voor de CEMP. Eenieder wordt ook gevraagd knelpunten aan te leveren bij de TOG, zodat mogelijk acties kunnen

		<p>worden opgezet.</p> <p>Veel TOG onderzoekprogramma's houden verband met de actualiteiten van gewasbescherming. Met name om voldoende middelen verkrijgbaar te hebben en te houden. Een van de grote te verwachten knelpunten ontstaat bij het verdwijnen van zaadbehandeling in bonen vanaf 2019. Dit zal zeker oogstreductie tot gevolg hebben, door de aantasting van de bonenvlieg.</p> <p>TOG wordt ondersteund door Peter van 't Westende. Hij is CEMP boomteelt, vollegrondsgroenten en industrie groenten.</p> <p>TOG voert internationaal overleg in EU verband met o.a. België en Frankrijk om middels een gemeenschappelijk agenda meer invloed te krijgen op het probleem van de toelatingen en de problemen die dat voor de "kleine" industriële groenten gewassen oplevert. Doel is om in 2019 gezamenlijk tot proeven te komen rondom het thema van de bonenvlieg. Zie verder onderdeel Internationaal.</p>
7	Zaaizaad	<p>Knelpunten en ontwikkelingen staan standaard op de agenda van de TOG. Ook dit jaar zijn gesprekken geweest met veredelaars. Op deze wijze houdt TOG inzicht in de activiteiten die wel en vooral niet of niet meer lopen bij veredelaar.</p> <p>Op EU niveau staat het onderwerp veredeling ook op de agenda. Alle landen hebben dezelfde zorg. Geen verdeling van gewassen zal leiden tot knelpunten in de toekomst. Het EU verbod op de methode CRISPR-Cas (een nieuwe technologie om sneller en nauwkeuriger te kunnen veredelen) draagt hier zeker niet aan bij.</p>
8	VVAK – certificering overleg	<p>Het Akkerbouw Certificaatoverleg is twee maal samen gekomen. TOG heeft een aantal voorstellen voor aanpassing gedaan. Deze punten werden met instemming van VIGEF (beheerder deelcertificaat Industriegroenten) besproken en akkoord bevonden. De nieuwe telershandleiding werd aangevuld en is gepubliceerd. SAI-goud erkenning is behaald.</p> <p>De paritaire commissie Industriegroenten heeft geen bezwaarschriften hoeven te verwerken.</p> <p>Er is A-Net overleg geweest (Europese afstemming met diverse landen).</p> <p>Alle partijen in het BENE overleg (overleg VVAK-Vegaplan) hebben uiteindelijk ingestemd pm Vegaplan / VVAK gezamenlijk te gaan promoten en te communiceren. In 2019 wordt dit verder uitgewerkt.</p>
9	Global Gap	<p>In 2015 kwam Global Gap met nieuwe eisen aangaande het gebruik van verse organische mest in teelten voor de versmarkt. Dit heeft landelijk tot veel discussie geleid en heeft ook raakvlakken met een aantal gewassen vallend onder de TOG. Landelijk is er in een gezamenlijk consortium van organisaties (LTO, Biohuis, GroentenenFruithuis, ketenpartijen) met Global Gap gediscussieerd over de consequenties en uitvoerbaarheid van de eisen. Voor 2016 heeft Global Gap haar eisen anders geformuleerd. De discussie is echter in 2017 doorgegaan en zal leiden tot nieuwe "spelregels". Binnen LTO is gekeken of de concept regels beter geformuleerd kunnen worden naar de toekomst toe, ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. Dit heeft in 2018 geleid tot het opzetten van de PPS "Transitie humane Pathogenen". TOG neemt hier aan deel.</p>
10	Keur Compost	<p>In 2018 is wederom energie gestoken door TOG via het Akkerbouw Certificeringsoverleg in onderhandelingen met de VA en BVOR ter verbetering van de kwaliteit van keurcompost.</p> <p>TOG wil de kwaliteit van de bodem handhaven en verbeteren, alsmede de kans op procesverstoring in de verwerking voorkomen. In het VVAK certificaat en de</p>

		Telershandleiding 2017 zijn de nieuwe normen voor Keur Compost opgenomen. Naar de toekomst toe blijft TOG streven naar kwaliteitsverbetering van compost. Overleg tussen Akkerbouw Certificerings Overleg en de compost industrie verlopen slecht.															
11	Communicatie	DE website van TOG is dit jaar operationeel geworden. Een deel van de telers van leden heeft rechtstreeks de mogelijkheid gekregen om via wachtwoorden in te loggen. Voor 2 TOG leden is dit nog niet gebeurd. Maandelijks wordt een Blog gepubliceerd, onderzoekverslagen, teelthandleidingen, kennis en innovatie nieuwe vanuit PPS-en worden hier toegankelijk gemaakt voor TOG leden.															
12	Tendero meter	In 2017 heeft TOG voor haar leden een contract afgesloten met een nieuwe certificeerder. De nieuwe certificeerder (CKCert) is een Belgische onderneming. In 2018 zijn alle meters via CKCert gecontroleerd en geijkt, tot volle tevredenheid van de deelnemers. In 2019 zal dit wederom plaats vinden en wordt tevens aan een nieuw contract gewerkt.															
13	Versterken Europese samenwerking	<p>In 2017 zijn de relaties met EU partners verder aangehaald. Er zijn een 2 tal bijeenkomsten georganiseerd. Trekkers zijn Frankrijk, Nederland en België. Andere landen kunnen aanhaken als ze willen.</p> <p>Knelpunten zijn verder uitgewerkt. Zaadontsmetting had in 2017 prioriteit en met name om internationaal de juiste aansluitingen te vinden / specialisten te laten aanhaken. In 2017 heeft TOG de link via de Nederlandse CEMP` s gelegd naar bestaande EU Minor User groups rondom zaadontsmetting in andere gewasgroepen. Daar heeft de industriegroenten sector zich nu aangesloten. Hiermee wordt nu de bestaande groep uitgebreid met kennis en specialisten en hoefde er niets nieuws opgericht te worden. Prioriteiten van uit de verschillende aangesloten landen:</p> <table border="1" data-bbox="483 1205 1485 1883"> <thead> <tr> <th></th> <th>Technical priority</th> <th>Lobby priority</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Netherlands</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, carrots, peas, cabbage Contacts with breeders and plant protection product producers </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Single zone Bottom MRL (detection level) </td> </tr> <tr> <td>Belgium</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Vegetable flies: seed coating, cauliflowers, beans </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Single zone MRLs </td> </tr> <tr> <td>Italy</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Mutual Recognition Authorization of new substances Canned vegetables (beans, green beans, peas, chickpeas) </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Review of legislation to introduce recognition for long shelf life products; minor uses </td> </tr> <tr> <td>France</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, peas or spinach </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Single zone Standard MRL </td> </tr> </tbody> </table> <p>In 2018 zijn er meerdere overleggen geweest en zijn er plannen uitgewerkt om te komen tot gezamenlijk onderzoek in 2019 ten behoeve van de bestrijding van de bonenvlieg.</p>		Technical priority	Lobby priority	Netherlands	<ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, carrots, peas, cabbage Contacts with breeders and plant protection product producers 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone Bottom MRL (detection level) 	Belgium	<ul style="list-style-type: none"> Vegetable flies: seed coating, cauliflowers, beans 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone MRLs 	Italy	<ul style="list-style-type: none"> Mutual Recognition Authorization of new substances Canned vegetables (beans, green beans, peas, chickpeas) 	<ul style="list-style-type: none"> Review of legislation to introduce recognition for long shelf life products; minor uses 	France	<ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, peas or spinach 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone Standard MRL
	Technical priority	Lobby priority															
Netherlands	<ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, carrots, peas, cabbage Contacts with breeders and plant protection product producers 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone Bottom MRL (detection level) 															
Belgium	<ul style="list-style-type: none"> Vegetable flies: seed coating, cauliflowers, beans 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone MRLs 															
Italy	<ul style="list-style-type: none"> Mutual Recognition Authorization of new substances Canned vegetables (beans, green beans, peas, chickpeas) 	<ul style="list-style-type: none"> Review of legislation to introduce recognition for long shelf life products; minor uses 															
France	<ul style="list-style-type: none"> Seed coating beans, peas or spinach 	<ul style="list-style-type: none"> Single zone Standard MRL 															

Financiën

De grootste kostenposten betroffen het inhuren van adviseurs voor de VVAK activiteiten, alsmede het secretariaat en de uitgezette onderzoeksopdrachten en projecten.

De financiële commissie bestaande uit M. Wolthuis en L. Heijen hebben de cijfers over 2018 beoordeeld en goedgekeurd.

Contributies 2018:

In de startjaren van de stichting was de contributie bijdrage zowel voor telers als verwerkers € 10,- per Ha. Eind 2016 is op basis van een liquiditeitsplanning beloven de contributiebijdrage te verlagen naar € 5,- per Ha. Het opgebouwde vermogen is voldoende om de aangegane verplichtingen te voldoen. Jaarlijks zal worden bekeken of de stichting voldoende vermogen heeft om aan haar verplichtingen te blijven voldoen. Op basis daarvan wordt jaarlijks de contributierhoogte beoordeeld en heroverwogen.

Het totaal aantal aangesloten Ha in:

2014: 10928 Ha

2015: 8773 Ha

2016: 10370 Ha

2017: 10.500 Ha

2018: 10.035 Ha

Werkplan 2019

Bestuur activiteiten 2019		
1	Bestuur en leden	Uitbreiden van het aantal leden. Portefeuilleverdeling opnieuw vaststellen. Vacatures bestuur opvullen. Statuten aanpassen. Visie opstellen en formaliseren.
Thema`s 2019		
2	Kennis ontwikkeling: Teeltzaken gewassen: Peen Spinazie Bonen Erwten Schorseneer	Teelthandleidingen actualiseren Onderzoek 2019: <ul style="list-style-type: none"> • Onkruidbestrijding strategieën in Erwten • Onkruid strategieën in boon • Onkruid strategieën in spinazie • Onkruid strategieën in peen • Onkruid strategieën in schorseneer • Luisbestrijding in erwten • Colorado kever bestrijding in erwten / sperziebonen • Zaadbehandeling in Erwten • Zaadbehandeling in peen <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk demonstratie weedmachine Kennismeeting proeftuin in juli Kennismeeting in december
3	Project beregeningssignaal industriegroenten	In 2019 kan het beregeningssignaal voor industriegroenten onder begeleiding bij een aantal bedrijven worden gecontinueerd.
4	PPS "Samenwerking Beter Bodembeheer"	TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS, werkpakket 3: "Bodempathogenen". Als TOG proberen we de industriegroenten gewassen een grotere rol in het bouwplan te geven, door meer kennis te verkrijgen over de rol van het grootgewas op de bodem in relatie tot het bouwplan.
5	PPS GROEN	TOG neemt deel en draagt financieel bij, aan deze PPS: werkpakket 1. Het ontwikkelen van een GROEN teeltsysteem voor de open teelten gericht op een verminderde afhankelijkheid van chemische middelen; <ul style="list-style-type: none"> - Het integreren van bestaande bouwstenen in het GROEN systeem; - Ontwikkelen van nieuwe IPM bouwstenen passend in een GROEN systeem voor acute problemen; Integrated pestmanagement; residuvrij telen; - Testen en evalueren van de prestaties van een GROEN teeltsysteem. - In 2019 meer aandacht voor robotisering mechanisch onkruid weeden.
6	PPS Humane Pathogenen	TOG neemt in kind deel aan deze PPS. Is wetenschappelijk aan te tonen in welke mate, welke besmettingen vanuit mest kunnen plaats vinden, onder welke omstandigheden? Nu zijn er geen aantoonbare knelpunten die op onderzoek gestoeld zijn.
7	Gewasbescherming	Knelpunten worden samen met de CEMP opgepakt om tot oplossingen te komen. Indien nodig vinden er gesprekken met firma`s plaats. Samenwerking binnen EU: proberen gezamenlijk onderzoek op te zetten voor bestrijding bonenvlieg.
8	Zaaizaad	Knelpunten en ontwikkelingen staan standaard op de agenda van de TOG. In 2019 zijn gesprekken geweest met veredelaars. Op deze wijze houdt TOG inzicht in de

		activiteiten die wel en vooral niet of niet meer lopen bij veredelaar. Op EU niveau staat het onderwerp veredeling ook op de agenda. Kan met partners CRISPR-Cas als een nieuwe technologie toch terug op de EU / NL agenda komen.
9	VVAK – certificering overleg	Vanuit BENE overleg (overleg VVAK-Vegaplan) opstart gezamenlijke promotie VEGEBE en VVAK. De DAB module zal onderdeel gaan uitmaken van de VVAK. Speciale vernoeming in contracten komt daarmee te vervallen.
10	Global Gap	Volgen ontwikkelingen via LTO en mogelijk ondersteunen wetenschappelijk onderzoek.
11	Keur Compost	Naar de toekomst toe blijft TOG streven naar kwaliteitsverbetering van compost.
12	Communicatie	In 2019 moet de website verder worden gevuld en gepromoot.
13	Tendero meter	In 2018 zijn de ijkings wederom goed verlopen. Onderhandelingen over nieuw contact zullen opgestart worden.
14	Versterken Europese samenwerking	In 2018 zijn de relaties met EU partners verder aangehaald. Knelpunten zijn verder uitgewerkt.
15	Inkoopvoorwaarden	Worden opnieuw opgesteld, vastgesteld, gedeponereerd en een expert en arbitrage commissie zijn ingericht.

Secretaris TOG G. Hermans +316 29520249 info@stichtingtog.nl	2 juli 2019 TOG Postbus 100 5201 AC `s-Hertogenbosch
---	---